

KONCEPCE ČINNOSTI

**METODICKÉHO CENTRA PRO MUZEA VÝTVARNÉHO UMĚNÍ
V NÁRODNÍ GALERII PRAHA**

NA LÉTA 2023 AŽ 2027

MISE A VIZE

Metodické centrum pro muzea výtvarného umění podporuje růst profesionálních služeb a kvality péče o sbírky v galeriích a muzeích výtvarného umění v České republice, umožňuje celoživotní vzdělávání muzejních zaměstnanců a poskytuje informační servis vlastníkům a správcům sbírek výtvarného umění.

Je místem svobodného odborného dialogu, výměny zkušeností a mezioborové diskuse v českém muzejnictví.

I. VÝCHODISKA

1.1 Legislativní rámec

Základní rámec veřejných služeb poskytovaných Národní galerií v Praze, jejichž rozšířenou formu podává Metodické centrum pro muzea výtvarného umění (dále jen MC MVU nebo metodické centrum), určuje zákon č. 122/2000 Sb. o ochraně sbírek muzejní povahy ve znění pozdějších předpisů.

Celospolečenská úloha a cíle, na jejichž naplňování metodické centrum spolupracuje v rámci sítě státních muzejních center, jsou definovány ve Státní kulturní politice a z ní vycházející Koncepti rozvoje muzejnictví, kterou určuje ministerstvo kultury.

Koncepce činnosti metodického centra také reaguje na směřování Národní galerie v Praze (NGP) jak bylo zformulováno ve strategickém dokumentu Koncepce rozvoje NGP 2022 – 2026.

1.2 Reflexe Koncepce MC MVU na léta 2017-22

Všechny tři hlavní definované cíle činnosti aktualizované koncepce se podařilo naplnit, přestože v obecném principu se jedná o kontinuální proces. Do činnosti metodického centra a plnění koncepce negativně zasáhla pandemie koronaviru, v jejímž důsledku docházelo k omezení činnosti a uzavírání veřejných institucí, které bylo

ministerstvem kultury promítnuto do ročního prodloužení platnosti původní koncepce.

Cíl 1. Rozvoj kvalifikované péče o výtvarné sbírky:

- realizováno bylo přes 20 různých seminářů a workshopů např.: Rámování obrazů, Historické technologie ve sbírkové praxi, Materiál sádra v muzejních sbírkách, Muzea jako měkké cíle, Depozitář – odborná správa a uložení sbírek, Socha a její fotografický obraz,
- předneseny 4 příspěvky o činnosti MC MVU na konferencích a seminářích pořádaných jinými muzei,
- připraven seminář a workshop k autorskému právu ve výtvarném umění,
- vydána příručka „Muzea versus autorské právo. Zásady pro aplikaci autorského práva v muzeích“,
- webovou stránku MC MVU, kde jsou prezentovány výstupy z činnosti centra, během sledovaných let navštívilo více než 150.000 unikátních návštěvníků.

Cíl 2. Metodiky a standardy práce se sbírkami výtvarného umění:

- připraven a ministerstvu kultury předán minimální standard bezpečnosti výtvarných sbírek,
- připraven a ministerstvu kultury předán minimální standard mobility sbírek,
- k obsahu obou standardů připraveny 3 diskusní workshopy pro zaměstnance galerií a muzei, na základě jejich připomínek byl text korigován, texty jsou dostupné na webu MC MVU,

- vydán metodický manuál „Jak zarámovat obraz?“,
- vydán metodický manuál „Jak administrovat muzejní výstavu?“,
- na základě zahraničních rešerší připraveny návrhy doporučení pro metodiku ministerstva kultury pro otevírání a provoz muzeí a galerií v době covidové pandemie,
- zpracována odborná stanoviska a připomínky k novele zákona č. 203/2006 Sb., o některých druzích podpory kultury, ke Státní kulturní politice na léta 2021 – 2025 a k Národnímu plánu obnovy,
- celkem bylo poskytnuto přes 420 písemných, telefonických či osobních konzultací a informací a zpracováno přes 200 čísel e-mailového informačního servisu,
- kurátorka MC MVU postupně působila v různých výběrových komisích ministerstva kultury - v programech Podpora projektů spolků a pobočných spolků, Podpora projektů zaměřených na poskytování standardizovaných veřejných služeb muzeí a galerií, Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví – podprogramy C a D, ve výběrových komisích mimořádných dotačních titulů Program udržitelnosti pro muzea I a II a v porotě soutěže Gloria musaealis.

Cíl 3. Mobilita sbírek a předmětů kulturní hodnoty:

- uskutečněn seminář „Registr smluv versus smlouvy o výpůjčce“,

- realizován seminář „Mobilita sbírek – Sbírký v pohybu II.: a vydán sborník příspěvků z tohoto semináře,
- připraveno několik workshopů na téma „Práce registrátora specialisty v muzeích“ a „Mobilita sbírek v práci kurátora sbírky. Administrace a organizace muzejní výstavy“,
- realizován seminář Nová evropská legislativa v oblasti ochrany kulturního dědictví,
- v roce 2022 byl připraven seminář k imunitě proti zabavení jako důležitému právnímu nástroji pro ochranu kulturního dědictví.

Metodické centrum se podílí i na výchově nové generace muzejníků a připravilo dva specializované kurzy, které kurátorka centra vede. První na Vyšší odborné škole informačních studií, kde v programu Informační management – služby muzeí a galerií realizuje pro 2. ročník semestrální kurz o výtvarných sbírkách. Druhý blokový kurz je realizován na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy na téma Právní aspekty výstavní činnosti pro studenty Kreativního modulu.

1.3 Naplňování Státní kulturní politiky na léta 2021 až 2025 metodickým centrem

Aktivity metodického centra rozvíjejí zejména cíl č. 2 „Účinná péče o kulturní dědictví“, ale nově bude MC MVU participovat i na naplnění cíle č. 1 „Zvyšování dostupnosti a přístupnosti kultury“ zejména v rámci role kulturních

institucí v oblastech neformálního vzdělávání a usnadňování komunikace různých skupin ve společnosti prostřednictvím kultury. *„Přístupnost kultury a možnost zapojení do jejích aktivit zvyšuje kulturní prožitek pro všechny a pomáhá kultuře naplňovat její společenskou funkci.“¹*

¹ Státní kulturní politika na léta 2021 až 2025, s. 34

II. HLAVNÍ KATEGORIE UŽIVATELŮ SLUŽEB MC MVU

Metodické centrum nabízí poradenství a sdílení příkladů dobré praxe ke správě sbírek výtvarného umění hlavně těmto skupinám:

- vlastníci a správci sbírek zapsaných v centrální evidenci sbírek na ministerstvu kultury,
- odborní zaměstnanci muzeí a galerií odpovědní za správu a ochranu sbírek zejména výtvarného umění,
- vedoucí zaměstnanci muzeí a galerií odpovědní za sbírky, registry sbírek a bezpečnost muzeí,
- úředníci ministerstva kultury,
- úředníci územních samospráv odpovědní za kulturu a řízení muzeí a galerií,
- studenti uměleckohistorických, muzeologických, kurátorských a dalších oborů.

Pro tyto skupiny jsou připravovány specializované akce, analytické materiály, muzejní standardy, sdílené dovednosti a poskytovány praktické informace. V rámci svých kapacitních možností je metodické centrum otevřeno zodpovídání dotazů od nejširší veřejnosti zajímaví se o práci muzeí a galerií.

III. HLAVNÍ PARTNEŘI MC MVU

3.1 Rozhodující

- Ministerstvo kultury jako zřizovatel NGP a klíčový úřad pro koncepční směřování MC MVU a pro rozdělování účelových finančních prostředků na činnost celé sítě muzejních metodických center, ale také jako zadavatel konkrétních úkolů pro MC MVU, které s ním spolupracuje na analýzách profesních problémů v oblasti muzejní legislativy a účastní se práce ve specializovaných komisích a porotách.
- Management NGP jako spoluúčastník a schvalovatel činnosti MC MVU.

3.2 Spolupracující

- Odborná pracoviště NGP jako první zdroj pro poskytování kvalifikovaných informací, konzultací a sdílení příkladů dobré praxe v rámci všech aktivit MC.
- Muzejní metodická centra jako hlavní partneři spolupráce a zdroj informací, zejména v oborech specializace jednotlivých center.
- Profesní spolky a unie jako partneři spolupráce, sdílení odborných informací a nositelé řady grantových

projektů, na nichž MC MVU může participovat při naplňování svých cílů, zejména AMG a RG ČR².

- Český výbor Mezinárodní rady muzeí (ČV ICOM) jako konzultant a první zdroj mezinárodních muzejních standardů.
- Odborné instituce a profesní organizace participující na správě kulturního dědictví a rozvoji kultury – zejména Národní památkový ústav, Národní archiv ČR, Národní knihovna, Svaz knihovníků a informačních pracovníků a Institut umění – divadelní ústav jako partneři pro mezioborový dialog a sdílení informací a zkušeností.

IV. PRIORITY ČINNOSTI MC MVU NA LÉTA 2023 AŽ 2027

Metodické centrum kontinuálně navazuje na svou činnost a své základní programové linie zformulované v uplynulých dvaceti letech na základě rozdělení kompetencí muzejních metodických center a poptávky hlavních uživatelů a partnerů. Vzhledem k obměně zaměstnanců muzeí a galerií se některá témata v činnosti MC MVU cyklicky vracejí a jsou aktualizována podle platných předpisů.

4.1 Programová linie č. 1 – Účinná péče o kulturní dědictví

V této linii vycházející z druhého strategického cíle *Státní kulturní politiky 2021 až 2025* metodické centrum pokračuje ve své prioritní úloze: napomáhání k systematickému zvyšování odborné péče o sbírky muzejní povahy, zejména v oblasti výtvarného umění, a k růstu profesionality muzejních zaměstnanců.

Zaměří se především na tyto činnosti:

- organizaci specializovaných seminářů a workshopů podle potřeb a požadavků hlavních uživatelských skupin,
- monitoring mezinárodních muzejních standardů a metodik a možnosti jejich implementace do českého prostředí,

---

² AMG= Asociace muzeí a galerií v ČR, RG ČR = Rada galerií České republiky, profesní spolky sdružující veřejná muzea a galerie

- předávání odborných dovedností a znalostí v oblasti preventivní konzervace, ukládání a dlouhodobé udržitelné správy sbírek,
- zpracování a vydávání standardů odborné práce a metodických manuálů v metodické řadě MC MVU, které se stanou východisky pro základní odborné činnosti v galerii – specializovaném muzeu výtvarného umění,
- spolupráci na projektech hlavních partnerů MC MVU a v síti muzejních metodických center,
- připomínkování koncepčních dokumentů a zákonů k ochraně sbírek muzejní povahy a činnosti muzeí jako institucí.

4.2 Programová linie č. 2 – Bezpečnost muzeí a krizové řízení

Válka na Ukrajině vyvolala aktuální potřebu revize krizových dokumentů a sdílení mezinárodních zkušeností v řešení různých i válečných krizových situací. MC MVU na tento akutní požadavek reaguje:

- zajišťováním překladů a zpřístupnění dostupných mezinárodních metodik a praktických příruček v oblasti krizového řízení a nápravy krizových situací,
- organizací workshopů a seminářů, včetně digitální bezpečnosti, vedených externími specialisty, na

nichž zejména odpovědný management muzeí a galerií získá nové informace a může sdílet příklady dobré praxe.

4.3 Programová linie č. 3 – Mobilita kulturních statků a sbírek

MC MVU naváže na svůj úspěšný program a bude zejména sledovat:

- proměnu evropských konceptů mobility sbírek po covidové pandemii,
- praktické problémy při přípravě stěhování depozitářů a nezbytné úkony a kroky související s evidenční logistikou,
- ve spolupráci se specialisty zorganizuje školení ke změnám evropské a české legislativy v oblasti dovozu kulturních statků na celní území EU.

4.4 Programová linie č. 4 – Zvyšování dostupnosti a přístupnosti kultury

Novou programovou linií MC MVU reaguje jak na první strategický cíl *Státní kulturní politiky 2021 až 2025*, tak na standardizovanou veřejnou službu fyzické dostupnosti podle zákona o ochraně sbírek muzejní povahy³.

Metodické centrum rozpracuje zejména výstupy z pracovní skupiny MK pro oblast muzeí a galerií, jejíž činnost vychází

³ Zákon č. 483/2004 Sb. novelizující zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů

z *Národního plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021–2025* a je zaměřená na mapování přístupu osob se zdravotním postižením ke kulturnímu dědictví. MC MVU bude sledovat zejména tyto oblasti:

- naplňování standardu fyzické dostupnosti a sdílení příkladů dobré praxe,
- využívání digitálních postupů pro zvyšování dostupnosti sbírek výtvarného umění,
- vliv autorského práva na zvyšování přístupnosti kultury,
- proměny autorského práva (jako jedné z mála kategorií kultury, která se v EU postupně harmonizuje) a jeho dopadů na činnost galerií a muzeí v oblasti přístupnosti kultury,
- organizaci seminářů k proměnám autorského práva v EU.

V. SCHÉMA ČINNOSTÍ MC MVU V KALENDÁŘNÍM ROCE

Prezentované schéma vychází z metodiky vykazování roční činnosti metodických center, kterou připravilo ministerstvo kultury a z definovaných programových linií této koncepce.

MC MVU zhodnotí dvaceti leté zkušenosti své existence a dobrou praxi odborné práce ve státních galeriích a bude naplňovat zejména tento kalendář činností:

- Metodická činnost – vedle přípravy metodických manuálů ve vlastní ediční řadě bude MC MVU spolupracovat na přípravě odborných standardů muzejní práce dle požadavků partnerů a uživatelů služeb centra a připomínkovat připravované předpisy.
- Konzultační a poradenská činnost – bude poskytovat odborné konzultace a stanoviska k aktuálním problémům dle potřeb jednotlivých partnerů a uživatelů a podle aktuálních nominací se bude podílet na činnosti poradních orgánů ministerstva kultury.
- Věda a výzkum, publikační činnost pracovníků MC – aktuálně metodické centrum nespolupracuje na žádném vědeckovýzkumném projektu, což se ve sledovaném období může proměnit, podle

odborných témat připravovaných konferencí bude MC MVU usilovat o co nejaktivnější účast.

- Organizace akcí - bude pokračovat v organizaci seminářů, workshopů a vzdělávacích akcí ve všech definovaných programových liniích a bude reagovat také na aktuální potřeby oboru.
- Ediční činnost – bude pokračovat v naplňování své ediční řady metodik, případně ve vydávání sborníků z vlastních akcí a spolupodílet se na ediční činnosti ostatních partnerů.
- Poskytování informací – bude pokračovat v pravidelném odpovídání na písemné i telefonické dotazy, obsahovém rozšiřování stránky MC MVU na webu NGP a pravidelném zasílání mailového INFOSERVISU MC registrovaným zájemcům, veřejnosti zůstává prezenčně přístupná příruční knihovna MC MVU.
- Vzdělávání realizované pracovníky MC – podle poptávky ze strany veřejných škol bude pokračovat výuka nastupující generace muzejníků v obou připravených studijních kurzech.
- Ostatní – MC MVU bude aktivně reagovat na úkoly zadávané rozhodujícími partnery i na výzvy ke spolupráci s ostatními partnery v rozsahu svých personálních kapacit.

VI. FINANCOVÁNÍ ČINNOSTI

MC MVU je financováno účelově určenými prostředky ze státního rozpočtu každoročně schvalovanými ministerstvem kultury do rozpočtu NGP na základě schválené střednědobé koncepce činnosti a ročního plánu činnosti. NGP se podílí na financování metodického centra úhradou nákladů na platy zaměstnanců a běžný provoz kanceláře a školicího centra MC MVU. Aktuálně je činnost MC MVU zajišťována jedním stálým odborným zaměstnancem.

Financování se řídí rozpočtovými pravidly pro státní příspěvkové organizace.

Plnění této koncepce a struktury činnosti MC MVU, včetně počtu realizovaných akcí je přímo závislé na výši příspěvku a počtu odborníků, s nimiž může metodické centrum smluvně spolupracovat.

VII. MONITORING PLNĚNÍ A EVALUACE ČINNOSTI MC MVU

Pořádané akce připravené MC MVU jsou prezentovány na webu NGP – samostatné stránce MC (<https://www.ngprague.cz/o-nas/stranka/metodicke-centrum>). Informace o činnosti jsou také součástí rozesílaného INFOSERVISU MC a inzerovány v rámci Jednotné informační báze metodických center na oborovém informačním portále www.emuzeum.cz, který spravuje Centrum pro prezentaci kulturního dědictví Národního muzea.

MC MVU na konci každého kalendářního roku připravuje roční závěrečnou zprávu, v níž vyhodnocuje plnění ročního plánu své činnosti. Tato zpráva v jednotné osnově předepsané ministerstvem kultury je zpracovávána všemi metodickými centry v síti muzejních center pro potřeby samostatného oddělení muzeí a MC MVU ji také zveřejňuje na své stránce na webu NGP.

Činnost metodického centra je rovněž každoročně shrnuta ve výroční zprávě NGP.

V Praze 16. 8. 2022

Zpracovala: .....
PhDr. Dagmar Jelínková

Schválila: .....
Alicja Knast
generální ředitelka
Národní galerie v Praze